

Buletinul jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului Hotărâri și decizii împotriva României aprilie - iunie 2023

În perioada 1 aprilie - 30 iunie 2023, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a examinat 290 de cereri împotriva României, pronunțând 10 hotărâri și 62 de decizii de inadmisibilitate și de scoatere de pe rol.¹

Sfîrșială împotriva României

(18.04.2023, cererea nr. 30253/20)

încălcarea art. 3 și art. 5 (verificare a documentelor de identitate; reținere fără o justificare serioasă; rele tratamente; purtare abuzivă)

Cererea a avut ca obiect, în cadrul art. 3 și 5 din Convenție², relele tratamente la care reclamantul a pretins că a fost supus la secția de poliție din orașul Năvodari și privarea sa de libertate în urma unei verificări a documentelor de identitate. Reclamantul a fost încătușat și condus la secția de poliție, unde a fost supus unei percheziții corporale, a fost reținut timp de mai multe ore și i s-au aplicat două amenzi contravenționale. În secția de poliție, reclamantul s-a simțit rău și a fost transportat cu ambulanța la spitalul de urgență din localitate. Medicul care l-a examinat în ziua următoare incidentului a constatat că a suferit o traumă toraco-abdominală cauzată de lovituri cu un obiect contondent. Plângerea penală formulată de reclamant privind relele tratamente și purtare abuzivă a fost clasată printr-o rezoluție a procurorului de pe lângă Judecătoria Constanța pentru motivul că faptele de care ofițerii de poliție erau acuzați nu există. Instanța a admis contestația reclamantului împotriva rezoluției procurorului și a dispus retrimiteria cauzei la parchet în vederea începerii urmăririi penale pentru infracțiunile prevăzute la art. 205, 206, 296 și 297 C. pen. Printr-o nouă rezoluție a parchetului, confirmată prin hotărârea judecătorei, plângerea penală a reclamantului a fost din nou clasată pentru motivul că probele prezentate în cursul anchetei nu permiteau să se stabilească cu certitudine originea traumei constatate de medicul legist și, în plus, s-a considerat că, în conformitate cu dispozițiile legale, reclamantul a fost privat de libertate în scopul verificării identității sale.

Curtea a considerat că, întrucât Guvernul nu a furnizat o explicație plauzibilă și suficient de argumentată în această privință pentru a pune la îndoială concluziile raportului medical, în speță este stabilit că trauma a cărei victimă a fost reclamantul a fost cauzată de un tratament pentru care statul pârât este răspunzător și că acest tratament atinge pragul de gravitate necesar pentru aplicarea art. 3 din Convenție. Pe de altă parte, Curtea a observat că ancheta a durat mai mult de 6 ani, în timp ce situația de fapt nu era deosebit de complexă. De asemenea, judecătoria nu a abordat în niciun fel, în hotărârea de

¹ Căutarea pe site-ul Curții poate fi făcută [aici](#). Materialul de față nu conține o prezentare exhaustivă a jurisprudenței contra României pentru perioada de referință, fiind posibilă publicarea ulterioară de către Curte a unor decizii ori hotărâri suplimentare. Institutul European din România va opera actualizările necesare în mod retroactiv.

² Trimiterile din text se fac la Convenția europeană a drepturilor omului și protocoalele ulterioare, disponibile [aici](#), precum și la Regulamentul Curții, disponibil [aici](#).

confirmare a rezoluției de clasare, concluziile raportului medical referitor la originea traumei toraco-abdominale cu care a fost diagnosticat reclamantul. Având în vedere cele de mai sus, Curtea a considerat că ancheta efectuată de autorități nu a fost efectivă.

În ceea ce privește art. 5, Curtea a constatat că amenda aplicată reclamantului a fost anulată de tribunal pentru motivul că faptele reținute în procesul-verbal de contravenție nu erau menționate în mod corespunzător și că nu exista nicio dovadă că persoana în cauză a provocat un scandal sau a stârnit indignarea cetățenilor. Pe de altă parte, agenții de poliție dispuneau, la momentul respectiv, de stații de radio ce le-ar fi permis să consulte bazele de date referitoare la populație și ar fi putut constitui un mijloc mai puțin restrictiv de stabilire a identității reclamantului, căruia inițial i s-a reproșat doar o simplă încălcare privind staționarea, plecând de la numărul de înmatriculare al autovehiculului său. Guvernul nu a explicat motivul pentru care autoritățile au avut nevoie de mai mult de două ore pentru a stabili identitatea reclamantului sau motivul pentru care persoana în cauză nu a fost pusă în libertate mai devreme. Având în vedere cele de mai sus, Curtea a considerat că privarea de libertate a reclamantului nu a fost însoțită de o justificare suficientă în temeiul art. 5 § 1 lit. b).

Csata împotriva României

(18.04.2023, cererea nr. 65128/19)

încălcarea art. 8 (transgen; identitate de gen; operație de schimbare a sexului; obligația de a se supune unei astfel de operații pentru a obține recunoașterea juridică a identității de gen)

Reclamanta din speță este o femeie transgen, diagnosticată cu „tulburare de identitate sexuală”, a încheiat un proces psihoterapeutic de integrare și o terapie de substituție hormonală. Aceasta trăiește ca femeie și este recunoscută ca atare la locul său de muncă. În 2016, a solicitat Judecătorei Timișoara încuviințarea de a fi supusă unei operații de schimbare a sexului și de a modifica indicatorul legal de gen, prenumele și codul numeric personal în datele sale civile. Ulterior, aceasta a retras capătul de cerere privind operația. Admisă în parte de către instanța de fond, cererea a fost respinsă în totalitate de instanța de recurs pentru motivul că reclamanta nu a fost supusă și nu intenționa să fie supusă unei operații de schimbare a sexului. Tribunalul a motivat că obiectivul reclamantei era acela de a înregistra în actele de stare civilă o condiție predominant psihologică care corespunde identității sale de gen și care privea caracteristicile sexuale atribuite la naștere. Această „afișare publică a unei tulburări interioare” ar determina terții să creadă că interacționează cu o femeie, pe când „persoana era în realitate un bărbat din punct de vedere biologic”. Cele mai grave consecințe ar putea apărea în cazul căsătoriei sau al decesului; reclamanta ar putea ajunge să se căsătorească cu un bărbat, încălcând astfel legislația internă, care interzice căsătoria între persoane de același sex. În fața Curții, reclamanta s-a plâns, în temeiul art. 8 și 14 din Convenție, că a fost discriminată și nu a putut obține recunoașterea juridică a identității de gen din cauză că nu a fost supusă și nu intenționa să fie supusă unei operații de schimbare a sexului.

În ceea ce privește cerința de a fi supusă unei operații de schimbare a sexului pentru a obține recunoașterea juridică a identității de gen, care a fost utilizată pentru a justifica respingerea capetelor de cerere ale reclamantei, Curtea a reafirmat că acceptă pe deplin faptul că protejarea principiului inalienabilității statutului civil, coerența și fiabilitatea datelor de stare civilă și, în general, necesitatea securității juridice sunt în interesul general și justifică aplicarea unor proceduri stricte care vizează, în special, verificarea motivației care stă la baza solicitărilor de modificare a identității de gen. Cu toate acestea, raționamentul rigid al autorităților a plasat-o pe reclamantă, pentru o perioadă nerezonabilă și continuă, într-o situație anormală în care a cunoscut sentimente de vulnerabilitate, umilire și anxietate. Aceasta s-a confruntat cu o dilemă insolubilă, fiind obligată fie să se supună operației, fie să renunțe la exercitarea deplină a dreptului său la respectarea integrității sale fizice, fie să renunțe la recunoașterea identității sale de gen, ceea ce are legătură cu dreptul acesteia la respectarea vieții private. Prin urmare, Curtea a constatat că autoritățile au ignorat echilibrul echitabil care trebuie asigurat/atins între interesul general și interesele individului. Deși la acest moment legislația internă nu conține cerința de a se supune unei operații de schimbare a sexului pentru a obține recunoașterea juridică

a genului³, Guvernul a susținut că jurisprudența națională privind recunoașterea juridică a genului s-a dezvoltat din 2019, când a fost pronunțată hotărârea în cauza reclamantei, în sensul că instanțele nu au mai solicitat cerința efectuării unei astfel de operații. Acest lucru confirmă, de asemenea, faptul că efectuarea unei astfel de operații nu poate fi considerată un aspect relevant atunci când se ajunge la un echilibru echitabil între interesele publice și private aflate în concurență. În concluzie, refuzul autorităților naționale de a recunoaște juridic identitatea de gen a reclamantei în lipsa unei operații de schimbare a sexului a încălcat dreptul reclamantei la respectarea vieții sale private.

Dumea împotriva României

(9.05.2023, cererea nr. 6457/21)

decizie de inadmisibilitate (art. 6; publicitatea ședințelor de judecată în contextul pandemiei de coronavirus; revocarea suspendării executării pedepsei; acuzație în materie penală)

Reclamantul a fost condamnat pentru infracțiuni prevăzute în Codul rutier la o pedeapsă cu închisoarea cu suspendare, însoțită de o perioadă de supraveghere de 90 de zile în care era obligat să efectueze muncă în folosul comunității. Constatând că acesta nu se achită de obligația prevăzută în hotărârea de condamnare, serviciul de probațiune, în temeiul art. 96 alin. (1) C. pen., a sesizat judecătoria, care a revocat suspendarea executării pedepsei și a dispus executarea acesteia în regim de detenție. Reclamantul a formulat recurs împotriva acestei hotărâri. În aplicarea decretului Președintelui nr. 195/2020 privind instituirea stării de urgență pe teritoriul României ca urmare a pandemiei cauzate de coronavirus, instanța de recurs a judecat în camera de consiliu, fără participarea părților, și a respins recursul. În fața Curții, reclamantul a invocat încălcarea art. 6 § 1 din Convenție, reclamând faptul că măsurile aplicate de autorități în contextul pandemiei au împiedicat publicitatea ședințelor de judecată.

Curtea a arătat că procedura în speță în mod clar nu privește o „încălcare a drepturilor și obligațiilor cu caracter civil” și nici „temeinicia unei acuzații în materie penală”. Procedura respectivă - și anume cea care s-a încheiat prin hotărârea pronunțată de judecătoria - nu privește decât condițiile de aplicare a unei dispoziții legale referitoare la revocarea suspendării executării unei pedepse care a rămas deja definitivă. Potrivit unei jurisprudențe constante a organelor de control ale Convenției, modalitățile de executare a unei pedepse, cu suspendare sau în regim privativ de libertate, atunci când se aplică unei persoane care, precum reclamantul, a făcut obiectul unei condamnări definitive, nu se referă la acuzația penală îndreptată împotriva acestei persoane în sensul art. 6 din Convenție. În concluzie, procedura în cauză nu intră în domeniul de aplicare al art. 6 și capătul de cerere formulat în temeiul acestei dispoziții este incompatibil *ratione materiae* cu dispozițiile Convenției în sensul art. 35 § 3 lit. a).

Bercuci împotriva României

(9.05.2023, cererea nr. 46263/20)

decizie de inadmisibilitate (art. 8; încredințarea copilului; răpire; procedura de înapoiere conform dispozițiilor Convenției de la Haga; jurisdicție exclusivă a instanțelor britanice asupra drepturilor părintești și de vizitare)

Cauza a privit procedura de înapoiere a copilului reclamantei în Regatul Unit, unde s-a născut și unde locuiește tatăl său, cetățean britanic. Central Family Court⁴, cu acordul părților, în baza reședinței obișnuite a copilului în Regatul Unit, l-a încredințat tatălui și, în așteptarea soluționării definitive a procedurii, a stabilit reședința acestuia la reclamantă și a acordat drepturi de vizitare tatălui. În 2018, reclamanta s-a mutat cu copilul în România. Tatăl a formulat o plângere penală în fața autorităților britanice pentru răpirea copilului și, un an mai târziu, în baza dispozițiilor Convenției de la Haga, a inițiat procedura de înapoiere în fața autorităților române. La 14 iunie 2019, Tribunalul București a dispus înapoierea

³ A se vedea *X și Y împotriva României*, disponibilă în limba română [aici](#), prima hotărâre împotriva României privind recunoașterea juridică a identității de gen.

⁴ Instanță britanică ce judecă litigiile de familie; soluționează, în principal, cauzele privind încredințarea copiilor minori sau partajul în urma divorțului ori încetării unei relații.

copilului în Regatul Unit. Invocând art. 8 din Regulamentul (CE) nr. 2201/2003⁵, instanța a hotărât că instanțele britanice au jurisdicție exclusivă asupra copilului în baza reședinței sale obișnuite care se află în Regatul Unit, precum și asupra drepturilor părintești și de vizitare ale acestuia. Tribunalul a reținut că instanțele britanice i-au interzis reclamantei să părăsească Regatul Unit cu copilul în timp ce procedura în fața acestora era pendinte. În cele din urmă, nu exista niciun indiciu că revenirea în Regatul Unit i-ar provoca copilului un prejudiciu ireparabil (art. 13 din Convenția de la Haga).

Curtea a observat că instanțele române au examinat cu rigurozitate situația de fapt și legea aplicabilă și și-au întemeiat concluzia referitoare la reședința obișnuită a copilului atât pe concluziile instanțelor britanice care au examinat cauza în fața acestora, cât și pe observațiile reclamantei. Reclamanta nu a contestat concluziile instanțelor britanice în primele etape ale procedurii, referitoare la jurisdicția lor în ceea ce-l privește pe copil și, în plus, nu a susținut în fața instanțelor române și nici în fața Curții că există motive întemeiate care au împiedicat-o să atace hotărârea instanței britanice care își asumă jurisdicția. Curtea a constatat că raționamentul instanței române este specific având în vedere împrejurările deosebit de particulare ale cauzei reclamantei. Prin urmare, nu a avut motive întemeiate să înlocuiască propria apreciere a faptelor și a elementelor de probă cu cea a autorităților române. În consecință, Curtea nu a putut să fie de acord cu afirmația reclamantei potrivit căreia Tribunalul București a săvârșit o eroare în abordarea sa de a nu examina fondul cauzei. În sfârșit, Curtea a arătat că drepturile părintești și de vizitare ale reclamantei cu privire la copil depășesc domeniul de aplicare al prezentei cereri. Cu toate acestea, reclamanta poate să formuleze pretenții în fața instanțelor engleze pentru a-și afirma drepturile.

Lupașcu împotriva României

(9.05.2023, cererea nr. 47863/19)

decizie de inadmisibilitate (art. 6; proces echitabil; achitare în primă instanță; condamnare în apel; reexaminarea tuturor martorilor)

Reclamantul s-a plâns, invocând art. 6 § 1, că dreptul său la un proces echitabil a fost încălcat întrucât, după ce a fost achitat de prima instanță, a fost condamnat de instanța de apel pe baza aceluiași elemente care au determinat instanța de fond să îl achite și fără să audieze din nou toți martorii în persoană.

Curtea a observat că reclamantul, asistat de avocat, a luat parte la ședințele din fața instanței de fond, precum și în fața instanței de apel. Avocatul reclamantului a putut prezenta verbal instanței de apel toate argumentele de apărare în numele clientului său. Curtea a considerat, așadar, că, în conformitate cu cerințele de echitate, reclamantului i s-a acordat oportunitatea și a putut să prezinte propria versiune a evenimentelor. În ceea ce privește problema dacă instanța de apel era obligată să îi reexamineze pe toți cei cinci martori, care fuseseră deja examinați personal de instanța inferioară, Curtea a subliniat că reclamantul, care a fost asistat de avocat, a putut să adreseze în mod direct întrebări martorilor în fața instanței de fond. În plus, acesta era conștient de conținutul apelului înaintat de procuror și de competențele instanței de apel în temeiul legislației naționale relevante. Cu toate acestea, nu a insistat pentru reaudierea martorilor atunci când, după cinci amânări ale ședințelor din cauza absenței martorilor, instanța a decis să finalizeze procedura și nici nu a argumentat că apărarea a fost împiedicată să pună întrebări martorilor. Curtea a observat, de asemenea, că instanța de apel a adoptat o nouă poziție cu privire la faptele decisive pentru determinarea vinovăției reclamantului, pe baza elementelor de probă pe care a putut să le aprecieze direct, prin examinarea expertizelor de specialitate și a înscrisurilor din dosar care contrazic declarațiile reclamantului. În concluzie, faptul că instanța de apel nu a considerat necesar să reexamineze toți martorii nu pare arbitrar sau nerezonabil. Curtea nu are nici un motiv să pună sub semnul îndoielii faptele astfel cum au fost stabilite și interpretate de instanța națională, care este în cele din urmă mai bine plasată pentru a evalua aceste aspecte.

⁵ Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 al Consiliului din 27 noiembrie 2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești (denumit „Regulamentul Bruxelles II bis”).

Ciocoiu-Cocîndă împotriva României

(9.05.2023, cererea nr. 17421/19)

decizie de inadmisibilitate (art. 3; art. 5; anchetă afectivă; arestare nelegală)

Reclamantul a criticat relele tratamente aplicate de jandarmi la controlul actelor de identitate și în timpul reținerii la secția de poliție, precum lipsa de eficacitate a anchetei privind aceste evenimente.

Având în vedere lipsa unor elemente de probă medicale sau obiective care să indice că reclamantul ar fi fost supus unor rele tratamente, Curtea a considerat imposibilă stabilirea veridicității afirmațiilor acestuia. Lipsa dovezilor medicale nu a fost imputabilă autorităților. Jandarmii l-au dus pe reclamant la spital, oferindu-i astfel posibilitatea de a obține un certificat medical. El nu a oferit o explicație plauzibilă a motivelor pentru care a refuzat examenul medical în noaptea respectivă. Presupunând că presupusele tratamente inadecvate au avut loc și au atins nivelul minim necesar de gravitate, Curtea a observat, cu privire la calitatea anchetei, că procurorul s-a întemeiat pe rapoarte detaliate și necontestate ale poliției, concluzionând că utilizarea forței a devenit necesară și proporțională cu comportamentul reclamantului. În plus, anchetatorii i-au audiat pe presupușii autori, precum și pe martorii independenți, și au constatat că prezentarea faptelor și a acuzațiilor de către reclamant nu a fost coroborată cu aceste declarații sau cu orice alte elemente de probă. În consecință, ancheta privind acuzațiile de rele tratamente a fost efectuată la timp, amănunțită și efectivă.

În cadrul art. 5 din Convenție, reclamantul a mai criticat nelegalitatea arestării sale. Curtea a reținut că nu se contestă faptul că reclamantul fusese dus la secție din cauza comportamentului său ostil și recalcitrant față de jandarmi în urma amenzii aplicate acestuia pentru consumul public de alcool. Ancheta privind incidentele a concluzionat că acțiunile jandarmeriei au fost legale și justificate. În concluzie, Curtea a considerat că perioada de aproape două ore în care reclamantul s-a aflat sub controlul autorităților nu este justificată astfel încât să poată fi calificată drept arbitrară.

Ciogescu împotriva României

(9.05.2023, cererea nr. 37990/16)

decizie de inadmisibilitate (art. 6; proces echitabil; percheziție)

Reclamantul a susținut, în temeiul art. 6 § 1 din Convenție, că procesul penal împotriva sa nu a fost echitabil întrucât (i) instanțele care l-au condamnat atât în primă instanță, cât și în ultimă instanță nu au audiat în mod direct o parte a martorilor din cauză și (ii) condamnarea sa s-a bazat pe înscrisuri ridicate în cursul unei percheziții efectuate la sediul societății sale în absența încuviințării acestui act de urmărire penală de către instanță. Acesta a argumentat, în special, că încuviințarea percheziționării birourilor sale privea doar două clădiri, însă percheziția a fost efectuată în trei clădiri aparținând uneia dintre societățile sale.

Curtea a observat, în primul rând, că plângerea a fost formulată în termeni foarte vagi, fără a exista vreo indicație cu privire la numele martorilor, iar în observațiile din procedura în fața Curții, reclamantul s-a referit la „majoritatea martorilor”, furnizând însă numele unui singur martor. Cu toate acestea, în apelul său împotriva sentinței instanței de fond, reclamantul nu s-a plâns de faptul că nici unul dintre martori nu fusese audiat direct. Din elementele aflate la dosar reiese că martorul în cauză a fost audiat de instanța de fond, dar că instanța de apel nu a menționat mărturia acestuia în hotărâre. Pe baza observațiilor reclamantului, Curtea nu a putut concluziona dacă cererea de a examina acest martor a fost suficient de motivată și relevantă pentru obiectul procedurii. În mod similar, în lipsa oricărei argumentări din partea reclamantului, nu a putut concluziona că faptul că instanțele nu s-au bazat în mod expres pe mărturia acestui martor a subminat caracterul echitabil al procesului în ansamblu. În ceea ce privește documentele ridicate în cursul percheziției care avusesse loc, în lipsa încuviințării instanței, într-o locație a sediului societății sale, Curtea a observat că reclamantul nu a indicat documentele la care se referă. La stabilirea vinovăției reclamantului, instanțele naționale au făcut trimitere la mai multe elemente de probă sub forma înscrisurilor, fără a preciza locul exact din care acestea fuseseră ridicate. În astfel de

împrejurări și în lipsa unor detalii în plus din partea reclamantului, Curtea nu a putut concluziona justețea criticii acestuia.

Rus împotriva României

(9.05.2023, cererea nr. 2621/21)

decizie de inadmisibilitate (art. 3; infectare cu coronavirus în penitenciar; acțiune civilă delictuală)

Reclamantul s-a plâns Curții privind faptul că a contractat coronavirusul SARS-CoV-2 din cauza condițiilor de detenție, care, în opinia sa, sunt rezultatul unei probleme structurale în sistemul penitenciar din România.

Curtea a statuat în jurisprudența sa anterioară că o acțiune în răspundere civilă delictuală întemeiată pe dreptul comun constituie o cale de atac efectivă pentru a formula plângeri întemeiate pe infectarea cu bacilul tuberculozei contractate în închisoare. În cadrul unei astfel de acțiuni, instanțele naționale sunt, în principiu, în măsură să stabilească, pe baza informațiilor și a documentelor medicale relevante, împrejurările medicale ale unei infecții survenite în închisoare și, dacă este cazul, pot acorda o despăgubire. Curtea a observat că practica națională din România s-a dezvoltat în acest sens din 2015 și că oferă o posibilitate rezonabilă de a obține reparații într-un astfel de caz. Reafirmând importanța principiului subsidiarității, Curtea a considerat că aceleași constatări se aplică în speță, fără a aduce atingere diferențelor care pot exista din punct de vedere medical între infecția cu bacilul tuberculozei, pe de o parte, și infecția cu coronavirusul SARS-CoV-2, pe de altă parte. Reclamantul a susținut că infecția sa a fost o consecință directă a unei probleme structurale legate de condițiile de detenție din penitenciarele din România. Cu toate acestea, în lipsa unei examinări de către instanțele naționale, Curtea nu a putut accepta un astfel de raționament. În speță, autoritățile naționale nu au avut posibilitatea nici să stabilească împrejurările în care a avut loc infectarea reclamantului cu coronavirusul SARS-CoV-2, în condițiile în care anumite persoane aflate în aceeași celulă cu persoana în cauză nu fuseseră infectate, nici să stabilească dacă această infectare rezulta dintr-o problemă generală ori din neglijență sau din acțiunea intenționată a unei anumite persoane. Rezultă că reclamantul nu poate fi considerat exonerat de obligația de a introduce o acțiune în răspundere civilă delictuală, întrucât nu s-a stabilit că infectarea pe care a suferit-o a fost cauzată de o disfuncționalitate structurală sau de neglijență sau de o acțiune intenționată a unui funcționar al statului care nu ar putea fi reparată prin simpla acordare a unei despăgubiri financiare victimei.

Raicea și Truță împotriva României

(17.05.2023, cererile nr. 45711/20 și 44475/21)

decizie de inadmisibilitate (art. 8; neacordarea permisiunii de ieșire din penitenciar; participarea la funeraliile membrilor de familie)

Cererile au ca obiect neacordarea de către autoritățile penitenciare a permisiunii de ieșire din penitenciar pentru a participa la funeraliile unor membri apropiați ai familiei.

Curtea a constatat că cererile nu îndeplinesc cerințele prevăzute la art. 34 și 35 din Convenție, reclamantii nereușind să demonstreze că au solicitat acordarea permisiunii de ieșire din penitenciar pentru a asista la înmormântarea rudelor lor. Cererile au fost declarate inadmisibile pentru neputerea căilor de atac interne.

Vasile împotriva României

(17.05.2023, cererea nr. 33213/15)

decizie de inadmisibilitate (art. 35; capăt de cerere examinat anterior)

Reclamantul s-a plâns, în temeiul art. 3 din Convenție, de condițiile inadecvate de detenție. Curtea a observat că reclamantul a depus o nouă cerere în fața sa, înregistrată la grefa Curții după cererea de față, formulând, tot în temeiul art. 3, un capăt de cerere similar cu cel formulat în cadrul prezentei cereri. Comparând cele două cereri, Curtea a observat că același reclamant a formulat aceleași critici cu privire la condițiile de detenție din penitenciarele românești, în special din Penitenciarul Giurgiu, în aceeași perioadă, și că nu a depus nicio probă care să constituie un fapt nou în sensul art. 35 § 2 lit. b). Întrucât prezenta cerere a invocat „în mod esențial aceleași” critici ca cele examinate de Curte în

legătură cu cererea anterioară a reclamantului, a intrat sub incidența art. 35 § 2 lit. b) din Convenție și, prin urmare, a fost respinsă.

Buhuceanu și alții împotriva României

(23.05.2023, cererea nr. 20081/19 și alte 20)

încălcarea art. 8 (viață privată și de familie; absența oricărei forme de recunoaștere juridică și protecție pentru cuplurile de același sex; motive de interes general ce nu prevalează asupra interesului reclamantilor; depășirea de către statul român a marjei de apreciere)

Reclamanții sunt 42 de persoane de același sex și compun 21 cupluri care formează relații stabile. Autoritățile au respins cererile fiecărui cuplu care și-a manifestat intenția de a se căsători pe motiv că erau contrare Codului civil. În anul 2018, autorii uneia dintre cererile de față au contestat în instanță mai multe decizii administrative prin care casele de asigurări de sănătate le-au refuzat dreptul de a fi coasigurat în temeiul contractelor de asigurare de sănătate ale partenerilor lor respectivi. Mai multe instanțe și-au declarat necompetența, în urma căreia cauza a fost plasată pe rolul curții de apel, care, în iunie 2019, a suspendat judecarea cauzei până la pronunțarea unei decizii de către Curtea Constituțională cu privire la cererea sa de interpretare a mai multor dispoziții din dreptul intern privind reforma în domeniul sănătății. Această procedură era încă pendinte la data pronunțării hotărârii Curții.

Curtea a observat că legislația națională română prevede o singură formă de uniune familială, căsătoria heterosexuală. Statul pârât nu a menționat în fața Curții nicio intenție de a o modifica astfel încât să permită cuplurilor de același sex să beneficieze de recunoaștere formală și de un regim juridic de protecție. Prin urmare, situația din statul pârât este în mod clar diferită de cea a unui număr mare de state părți care au încercat să își modifice dreptul intern pentru a asigura protecția efectivă a vieții private și de familie a partenerilor de același sex. Ca atare, Curtea a luat act de adoptarea de către România a unor dispoziții legale cu caracter general mai cuprinzătoare și de interpretarea mai largă dată de Curtea Constituțională conceptului de viață de familie, astfel cum este prevăzut în Constituție. Cu toate acestea, afirmația Guvernului, potrivit căreia ia în considerare beneficiile unei anumite forme de uniune civilă pentru cuplurile de același sex, nu este susținută de dovezi ale unor măsuri concrete luate în vederea oricărei forme de recunoaștere juridică a unor astfel de cupluri. În lipsa recunoașterii formale, în legislația română cuplurile de același sex nu sunt altceva decât uniuni *de facto*, întrucât partenerii nu pot, spre deosebire de cuplurile recunoscute oficial, să reglementeze elemente fundamentale ale vieții cuplului, cum ar fi patrimoniul, subzistența și moștenirea. Aceștia nu ar putea nici să se prevaleze de existența relațiilor lor în fața instanțelor sau a organelor administrative. Pe scurt, reclamanții aveau un interes special să obțină posibilitatea de a încheia o formă de uniune civilă sau de parteneriat înregistrat pentru ca relațiile lor să fie recunoscute și protejate din punct de vedere juridic - sub forma unor drepturi fundamentale specifice cuplurilor care au o relație stabilă și solidă - fără bariere inutile. Prin urmare, regimul juridic român, astfel cum se aplica reclamantilor, nu a putut fi utilizat pentru a satisface nevoile de bază ale recunoașterii și protecției cuplurilor de același sex cu o relație stabilă și solidă.

În jurisprudența sa anterioară, Curtea a respins argumentul Guvernului, conform căruia majoritatea românilor dezaprobă uniunile între persoane de același sex, concluzionând că atitudinea negativă sau chiar ostilă a majorității heterosexuale nu poate fi opusă interesului reclamantilor ca relațiile lor respective să fie recunoscute și protejate în mod corespunzător prin lege. Curtea a amintit decizia Curții Constituționale⁶ prin care s-a statuat că persoanele de același sex care formează cupluri stabile au dreptul de a-și exprima personalitatea în aceste relații și de a beneficia, în timp util și în conformitate cu procedurile prevăzute de lege, de recunoașterea juridică și judiciară a drepturilor și obligațiilor corespunzătoare. Propunerile de reformare a regimului familial, în sensul dat acestui concept de Constituție, pentru a-l limita la cuplurile heterosexuale, nu au fost urmate până în prezent. În această privință, Curtea Constituțională a precizat că noțiunea de familie are un conținut juridic mult mai larg, care include relația din cadrul unui cuplu de același sex.

⁶ Decizia Curții Constituționale nr. 580 din 20 iulie 2016, publicată în Monitorul Oficial nr. 857 din 27 octombrie 2020.

În plus, Curtea nu vede niciun risc pentru instituția căsătoriei - astfel cum este reglementată de cadrul juridic intern - care ar rezulta din acordarea recunoașterii și protecției juridice a uniunilor între persoane de același sex, întrucât aceasta nu ar împiedica cuplurile heterosexuale să se căsătorească sau să beneficieze de avantajele pe care le aduce căsătoria. Prin urmare, aceste argumente nu justifică lipsa oricărei forme de recunoaștere și de protecție juridică a cuplurilor de același sex în speță.

În ceea ce privește argumentele Guvernului referitoare la întinderea marjei de apreciere de care dispun statele părți, Curtea a statuat deja că această marjă este redusă în mod semnificativ atunci când este vorba despre a oferi cuplurilor de același sex posibilitatea recunoașterii și a protecției juridice. Cu toate acestea, statele dispun de o marjă de apreciere mai largă în ceea ce privește stabilirea naturii exacte a regimului juridic care trebuie pus la dispoziția cuplurilor de același sex. Contextul social și cultural al României poate fi luat în considerare în lumina acestuia din urmă. Având în vedere cele de mai sus, niciunul dintre motivele de interes general invocate de Guvern nu prevalează asupra interesului reclamantilor ca relațiile lor respective să fie recunoscute și protejate în mod corespunzător prin lege. În concluzie, statul pârât și-a depășit marja de apreciere și nu și-a îndeplinit obligația pozitivă de a garanta dreptul reclamantilor la respectarea vieții lor private și de familie.

Dalvy împotriva celor 47 state membre

(23.05.2023, cererea nr. 61548/21)

decizie de inadmisibilitate (art. 6; art. 1; funcționar al Consiliului Europei; hărțuire morală; reclamație administrativă; litigiu în fața Tribunalului Administrativ; imparțialitatea judecătorilor TACE; recuzarea judecătorilor TACE; cale de atac în fața TACE afectată de o „insuficiență vădită”)

Reclamanta a fost angajată la Consiliul Europei începând cu anul 1994 și a lucrat pentru o anumită perioadă la grefa Curții Europene a Drepturilor Omului. Într-un aviz însoțit de recomandări emis la 17 octombrie 2019, Comisia pentru combaterea hărțuirii din cadrul Consiliului Europei a recunoscut că reclamanta fusese victima unei hărțuiri morale la locul său de muncă. În decizia din 31 martie 2020, emisă în urma unei cereri administrative a reclamantei, Secretariatul General al Consiliului Europei, competent să răspundă la cererile adresate de personalul Consiliului Europei, a considerat că organizația⁷ nu și-a încălcat obligația de a-i acorda o protecție efectivă împotriva hărțuirii, însă a admis în parte cererea de reparare a prejudiciului moral pretins suferit și i-a acordat suma de 10 000 EUR. Reclamanta a formulat o reclamație administrativă împotriva deciziei respective, pe care Secretarul general, competent să se pronunțe cu privire la reclamațiile administrative formulate de funcționarii Consiliului Europei, a respins-o ca nefondată. Acțiunea reclamantei la Tribunalul Administrativ al Consiliului Europei⁸ a fost, de asemenea, respinsă ca nefondată.

În fața Curții, întemeindu-se pe art. 6 § 1 din Convenție și făcând trimitere la normele privind numirea judecătorilor din TACE, reclamanta a susținut că statele pârâte nu și-au îndeplinit obligația de a-i asigura o protecție echivalentă cu cea prevăzută de Convenție, în măsura în care nu au asigurat că mecanismul de soluționare a litigiilor instituit în cadrul organizației respectă standardele de imparțialitate a instanțelor. Aceasta a susținut că, în practică, aproape întotdeauna foștii judecători ai Curții sunt numiți să facă parte din TACE și există un risc semnificativ ca un funcționar al grefei Curții să fie judecat de o persoană cu care a lucrat sau care îl cunoaște. De asemenea, reclamanta a criticat faptul că litigiul său nu a fost judecat de o instanță imparțială, având în vedere prezența în componerea TACE a unor foști judecători ai Curții cu care a lucrat pe parcursul carierei sale. A adăugat că faptul că a solicitat TACE să facă publică procedura prin organizarea unei ședințe prin videoconferință și, mai ales, că a solicitat fără succes recuzarea președintelui său a creat un context ostil care a adus atingere examinării cauzei sale. În sfârșit, a susținut că a fost privată de dreptul la o instanță, arătând că TACE nu s-a pronunțat cu privire la cererea sa

⁷ Cele 47 de state membre la momentul respectiv, denumire informală folosită de TACE.

⁸ Tribunalul Administrativ al Consiliului Europei (TACE) este o instanță administrativă internațională competentă să soluționeze litigiile de muncă dintre funcționarii și foștii funcționari ai Consiliului Europei, precum și succesorii în drepturi ai acestora, și angajatorul acestora.

de reparare integrală a prejudiciului pretins suferit ca urmare a hărțuirii la care a fost supusă.

Deși a observat că nu există norme în materie de recuzare, atât în statutul, cât și în regulamentul TACE, Curtea a amintit că existența unor proceduri naționale destinate să garanteze imparțialitatea, și anume normele privind abținerea judecătorilor, este un element relevant care trebuie luat în considerare pentru a aprecia imparțialitatea unei instanțe, mai ales dacă temerile reclamantului ar putea fi considerate justificate în mod obiectiv. Sistemul instituit prin normele Consiliului Europei este în măsură să asigure în mod efectiv o protecție cel puțin echivalentă a dreptului de a fi judecat de o instanță imparțială. Pe de altă parte, din răspunsul judecătorului recuzat adresat reclamantei reiese că TACE examinase și respinsese deja o cerere în care imparțialitatea judecătorilor săi fusese pusă în discuție pentru un motiv similar celui invocat de reclamant. Prin urmare, Curtea nu a putut considera că calea de atac în fața TACE este afectată de o „insuficiență vădită”. În plus, Curtea a arătat că reclamanta nu a făcut decât o afirmație foarte generală cu privire la motivul pentru care repunea în discuție imparțialitatea judecătorului, și anume faptul că „s-au intersectat în mai multe rânduri” pe parcursul carierei sale. Astfel, expunerea reclamantei către TACE nu conținea niciun element de fapt concret referitor la cariera sa sau la raporturile sale de muncă pe care le considera de natură să pună în discuție imparțialitatea judecătorului, iar acesta din urmă nu dispunea de informațiile necesare pentru a constata necesitatea de a se abține. În acest context, Curtea a amintit că, atunci când examinează o cerere de recuzare, examinează natura motivelor pe care se întemeiază o astfel de cerere. În cazul în care reclamantul invocă motive abstracte generale, fără a face referire la fapte concrete și/sau materiale de natură să dea naștere unor îndoieli legitime cu privire la imparțialitatea judecătorului, cererea sa poate fi calificată drept abuzivă.

În ceea ce privește susținerile reclamantei întemeiate pe o lipsă de imparțialitate a membrilor grefei TACE, Curtea a statuat că cerința de imparțialitate în sensul art. 6 1 se poate extinde și la funcționarii auxiliari din justiție, precum grefierii sau referenții juridici, în funcție de rolul și de funcțiile lor în sistemul judiciar în cauză. Cu toate acestea, membrii grefei TACE nu fac parte din completurile TACE. În plus, în lipsa unor afirmații ale reclamantei cu privire la fapte concrete, descrierea rolului și a funcțiilor acestora nu permite să se concluzioneze că acestea ar avea un impact asupra imparțialității instanței. Curtea a considerat că statele pârâte aveau dreptul să considere, la momentul transferului puterilor lor suverane, că dispozițiile care reglementează procedura în fața TACE îndeplineau cerințele unui proces echitabil. Ținând seama de particularitățile cadrului legislativ care reglementează TACE, Curtea nu a identificat niciun motiv pentru a considera, având în vedere elementele care i-au fost prezentate de reclamantă, că, în general, protecția acordată acestora prin mecanismul de control în fața TACE era afectată de o „insuficiență vădită”. Prin urmare, sunt nefondate criticile reclamantei că statele pârâte au aderat la un sistem contrar Convenției și că prezumția de respectare a Convenției de către aceste state nu a fost răsturnată.

În ceea ce privește critica reclamantei că a fost privată de o instanță care să se pronunțe cu privire la cererea sa de reparare integrală a prejudiciului pretins suferit, Curtea a considerat că această parte a capătului de cerere este îndreptată în esență împotriva deciziei TACE, singurul organ care a soluționat litigiul dintre reclamantă și Consiliul Europei. Niciun stat nu a intervenit în niciun moment, direct sau indirect, în litigiu, iar Curtea nu a identificat, în speță, nicio acțiune sau inacțiune din partea acestor state sau a autorităților acestora de natură să le angajeze răspunderea în temeiul Convenției. Prin urmare, nu se poate afirma că reclamanta s-a aflat în „jurisdicția” statelor pârâte în sensul art. 1 din Convenție.

Pricope împotriva României

(30.05.2023, cererea nr. 60183/17)

încălcarea art. 10 (libertatea de expresie; obligarea reclamantului la plata de despăgubiri într-un proces civil de calomnie; articole scrise despre un om de afaceri local, persoană publică; lipsa unor motive relevante și suficiente; refuzul de a acorda reclamantului protecția oferită de art. 10;

ingerință care nu este necesară într-o societate democratică)

Reclamantul, economist de profesie, contribuitor timp de treizeci de ani la un post local de televiziune și la o publicație online, a scris o serie de articole referitoare la presupusele acte de corupție comise de un om de afaceri local și proprietarul altui ziar local în circulație la acea dată. În aceste articole, reclamantul a scris despre presupuse legături între interesele omului de afaceri și falimentul fabricii locale de automobile unde acesta din urmă fusese director, iar reclamantul ocupase funcția de contabil-șef. Omul de afaceri a formulat o acțiune civilă pentru calomnie, considerând că unele articole și poze publicate online de către reclamant i-ar fi adus atingere prestigiului, onoarei și demnității sale. Tribunalul a admis parțial acțiunea, iar curtea de apel a admis-o integral și l-a obligat pe reclamant la plata de daune morale și a cheltuielilor de judecată. În fața Curții, acesta s-a plâns că hotărârile respective, prin care a fost obligat să plătească despăgubiri pentru articolele scrise despre omul de afaceri, precum și pentru concluziile instanțelor potrivit cărora nu avea dreptul la protecția acordată jurnaliștilor, i-au încălcat dreptul la libertatea de expresie prevăzută de art. 10 din Convenție.

Curtea a observat că articolele reclamantului priveau aspecte de interes public, în special declinul celei mai importante industrii locale și rolul pe care l-ar fi jucat în acest sens corupția și proasta administrare. Curtea a stabilit că se putea deduce că omul de afaceri, fiind și un proprietar de presă local care era activ în viața socială și culturală a comunității, era, din cauza poziției sale, o figură publică în comunitatea locală unde erau disponibile articolele în cauză, fapt pe care și-a întemeiat acțiunea adresată instanței naționale. Prin urmare, acesta era supus unor limite mai mari de critici acceptabile decât persoanele obișnuite. Curtea a mai reținut că, în decizia sa, curtea de apel a constatat că reclamantul a acționat cu rea-credință și că nu a demonstrat existența unei baze factuale pentru afirmațiile sale. Cu toate acestea, Curtea nu poate înțelege modul în care curtea de apel a ajuns la această concluzie. Astfel, Curtea a arătat că reclamantul s-a referit chiar la unele dintre sursele sale din articole, a indicat, de asemenea, sursele sale în pledoaria de apărare și a explicat în detaliu motivația pentru redactarea articolelor și alegerea termenilor folosiți. Nu se face nicio referire la aceste explicații în hotărârile instanțelor naționale și nici nu există indicii cu privire la luarea acestora în considerare de către instanțe. În plus, deciziile interne sunt destul de vagi în ceea ce privește conținutul obligației reclamantului de a dovedi veridicitatea afirmațiilor sale și, de asemenea, în ceea ce era de așteptat să aducă ca probă. Pe de altă parte, Curtea nu a observat niciun raționament valabil în decizia curții de apel care să justifice refuzul de a acorda reclamantului protecția oferită de art. 10 și aplicarea unor standarde diferite față de cele aplicate celorlalți jurnaliști, în special având în vedere că acesta a prezentat un raport cu privire la aspecte de interes public. În ceea ce privește consecințele articolelor în discuție, Curtea a constatat că niciuna dintre instanțele naționale nu a evidențiat vreun impact negativ specific sau efecte pe care articolele le-ar fi putut avea asupra reputației profesionale sau asupra vieții profesionale a omului de afaceri. Chiar presupunând că reputația sa a avut de suferit din cauza acestor articole, Curtea se îndoiește că consecințele suferite de acesta au fost suficient de grave pentru a anula interesul publicului de a primi informațiile conținute de acestea.

Árus împotriva României

(30.05.2023, cererea nr. 39647/21)

decizie de inadmisibilitate (art. 2 din Protocolul nr. 4; restrângere a dreptului la libertatea de circulație; pandemia de coronavirus)

Cererea a avut ca obiect o procedură inițiată de reclamant pentru anularea unei hotărâri administrative adoptate în contextul pandemiei de COVID-19 cauzate de virusul SARS-CoV-2 și referitoare la purtarea măștilor în anumite locuri publice. Reclamantul a formulat o acțiune în contencios administrativ la Tribunalul Harghita, solicitând anularea hotărârii Comitetului Județean pentru Situații de Urgență Harghita care impunea purtarea măștilor în anumite locuri publice, precum și la evenimente care aveau loc atât în interior, cât și în exterior. Argumentul principal al reclamantului era că această hotărâre era lipsită de temei legal și că restrângerea dreptului la liberă circulație era nelegală. Acesta a declarat, de asemenea, că are un interes personal, deoarece locuia în județul Harghita, și

suferea de o afecțiune medicală care îl scutește de obligația de a purta măști, suferind de o deviație de sept nazal. Instanțele interne au respins acțiunea, reținând că hotărârea comitetului pentru situații de urgență a fost adoptată în conformitate cu dispozițiile privind gestionarea situațiilor de urgență și că era justificată având în vedere evoluția situației epidemiologice în perioada anterioară adoptării sale.

Curtea a reținut că măsurile denunțate de reclamant în speță s-au înscris într-un context special, care a fost impus în cadrul stării de alertă declarate în România la 18 mai 2020, ca urmare a stării de urgență instituite la 16 martie 2020, pentru motive de sănătate. Hotărârea atacată de reclamant se adresa în general întregii populații din județul Harghita. Nici în fața instanțelor naționale, nici în fața Curții, reclamantul nu a declarat că a făcut obiectul unei măsuri de prevenire individuale. În plus, acesta a oferit puține explicații cu privire la modul în care decizia atacată i-ar fi fost aplicată, dacă aceasta ar fi fost într-adevăr situația, și nu a prezentat niciun element concret pentru a descrie prejudiciul pretins suferit sau modul în care a trăit efectiv în această perioadă. Având în vedere toate aceste elemente de probă, capătul de cerere al reclamantului fie nu a îndeplinit criteriile de admisibilitate prevăzute la art. 34 și 35 din Convenție, fie nu a demonstrat nicio încălcare aparentă a drepturilor și libertăților consacrate în Convenție sau în Protocoalele la aceasta.

Maier împotriva României

(30.05.2023, cererea nr. 47351/17)

decizie de inadmisibilitate (art. 6; evaluare semestrială a activității; contestație internă; acțiune de anulare în contencios administrativ; legalitate)

În cauză, reclamantul ocupa funcția de șef de serviciu în cadrul Serviciului Român de Informații. În 2013, nemulțumit de raportul de evaluare pentru primele șase luni ale anului 2013, a formulat o contestație în fața comandantului său, precizând motivele pentru care considera că mențiunea „nesatisfăcător” nu era corectă. Contestația sa a fost respinsă și, ulterior, reclamantul a fost schimbat din funcție. Repunând în discuție modul în care a fost efectuată procedura de evaluare, reclamantul a introdus, în fața Tribunalului Cluj, o acțiune în anularea evaluării în litigiu și a respingerii contestației sale de către comandantul unității, solicitând plata diferenței dintre salariul său de șef de serviciu și cea pe care a primit-o de la data înlocuirii sale până la data la care a fost trecut în rezervă. Acesta a explicat faptul că procedura de evaluare a fost viciată, iar mențiunea care îi fusese atribuită îl împiedicase să participe la concursuri pentru posturi de conducere și îl împiedica să intre ulterior în funcția publică civilă. După admiterea parțială a acțiunii de către instanța de fond, aceasta a fost respinsă de instanța de recurs, care a reținut că prima instanță și-a întemeiat hotărârea pe subiectivitatea evaluării și pe faptul că SRI nu prezentase documentele necesare pentru judecarea cauzei. A mai constatat instanța de recurs că nu exista niciun indiciu de subiectivitate în dosar și, în plus, că evaluarea ține de competența exclusivă a evaluatorului, astfel încât numai aspectele procedurale puteau fi examinate de instanțe. În continuare, curtea de apel a statuat că afirmația privind nelegalitatea procedurii de evaluare este nefondată și a subliniat că SRI a furnizat documentele în conformitate cu prevederile Legii nr. 182/2002 privind protecția informațiilor clasificate.

Curtea a considerat că reclamantul nu a fost lipsit de informații esențiale de care avea nevoie pentru a-și susține cauza. În plus, reclamantul a ales să pledeze personal în cauza sa, fără a apela la avocat. Cu toate acestea, în cazul unei proceduri judiciare întemeiate pe documente clasificate, reprezentarea de către un avocat ar fi putut permite reclamantului accesul la înscrisurile aflate la dosar calificate drept secrete. Instanțele sesizate au exercitat în mod corespunzător competențele de control de care dispuneau în cadrul unei astfel de proceduri. Acestea și-au motivat pe larg deciziile în lumina împrejurărilor cauzei și au răspuns la argumentele invocate de reclamant în fața lor. În măsura în care acesta nu este mulțumit de rezultatul procedurii, Curtea a subliniat că nu acționează în calitate de instanță de al patrulea grad de jurisdicție și că, din perspectiva art. 6 § 1, nu repune în discuție aprecierea instanțelor naționale, cu excepția cazului în care constatările acestora pot fi arbitrare sau vădit nerezonabile.

Nistor-Martin și alții împotriva României

(8.06.2023, cererea nr. 29908/20 și alte 3)

încălcarea art. 8 (deținuți; neacordarea permisiunii de ieșire din penitenciar; participarea la funeraliile membrilor de familie)

Cauza are ca obiect neacordarea de către autoritățile penitenciare a permisiunii de ieșire din penitenciar unor deținuți pentru a participa la funeraliile unor membri apropiați ai familiei.

Curtea a observat că, într-o hotărâre anterioară, a constatat o încălcare în ceea ce privește aspecte similare celor în discuție în prezenta cauză.⁹ După examinarea tuturor elementelor aflate la dosar, a constatat că nu există fapte sau argumente de natură să o convingă să ajungă la o concluzie diferită cu privire la temeinicia capetelor de cerere în cauză. Având în vedere jurisprudența sa în materie, Curtea a considerat că motivele invocate de autoritățile naționale pentru neacordarea reclamanților a permisiunii de ieșire din penitenciar pentru a participa la funeraliile membrilor apropiați de familie nu sunt suficiente pentru a demonstra că ingerința criticată a fost „necesară într-o societate democratică”.

Temeșan împotriva României

(20.06.2023, cererea nr. 37113/17)

încălcarea art. 6 (proces echitabil; instanță imparțială; temere obiectivă de lipsă de imparțialitate în situația în care judecătorii completului de recurs sunt clienții privați ai băncii care face parte din procedură)

Cauza are ca obiect pretinsa lipsă de imparțialitate a judecătorilor care au soluționat definitiv litigiul de muncă dintre reclamant și angajatorul acestuia. În 1994, reclamantul a fost numit în funcția de președinte al unei bănci comerciale aflate în proprietatea statului. În 1999, banca respectivă a fuzionat cu o bancă comercială de stat, iar reclamantul a fost concediat. A urmat o succesiune îndelungată de acțiuni în instanță între reclamant și banca comercială, dintre care au relevanță pentru speța de față următoarele. În 2003, acțiunea reclamantului pentru reîncadrarea pe postul deținut anterior a fost respinsă de Curtea de Apel București pentru motivul că respectivul contract de muncă devenise nul ca urmare a fuziunii dintre cele două bănci. În urma unei serii de recursuri extraordinare și ordinare, precum și a altor acțiuni în justiție, reclamantul a reușit să obțină o hotărâre judecătorească prin care se dispunea reîncadrarea în muncă și plata de despăgubiri. Cu toate acestea, hotărârea nu a fost executată în totalitate, iar reclamantul nu a fost niciodată repus în funcție. În 2014, banca a inițiat o acțiune în instanță împotriva reclamantului, solicitând constatarea nulității contractului său de muncă începând cu anul 2007. În recurs, în fața Curții de Apel București, cauza a revenit unui complet format din doi judecători, împotriva cărora reclamantul a ridicat excepții și a formulat o cerere de recuzare, motivată de faptul că unul dintre judecători făcuse parte dintr-un complet care soluționase definitiv unul dintre litigiile anterioare dintre reclamant și bancă. Un complet diferit a respins cererea, considerând că participarea unui judecător într-un litigiu care implică aceleași părți și care are același obiect nu este problematică, întrucât autoritatea *res judicata* obținută prin decizia inițială reprezenta o garanție pentru părți. Prin urmare, un judecător nu poate devia de la o soluție anterioară, nu din cauza vanității, ci din cauză că legea nu permite. În sfârșit, instanța a concluzionat că nu există nici o problemă ca ambii judecători ai completului să fie clienți ai băncii și să obțină împrumuturi de la aceasta, fiind una din cele mai importante instituții financiare de pe piață și că era accesibilă judecătorilor și oricărui alt cetățean cu intenția de a contracta un împrumut. În fața Curții, reclamantul s-a plâns, în temeiul art. 6 § 1, de lipsa imparțialității judecătorilor din completul curții de apel.

Curtea a observat că, respingând cererea de recuzare a reclamantului, curtea de apel a constatat că banca era cea mai mare bancă de pe piață și a considerat că judecătorii, la fel ca orice persoană, aveau libertatea de a beneficia de serviciile acestei instituții financiare fără a aduce atingere imparțialității lor. În plus, Curtea a observat că, în speță, nu s-a susținut că judecătorii nu au putut obține împrumuturi personale de la alte bănci de pe piață. În opinia Curții, nu este nerezonabil să se presupună că relația unui client cu banca sa este decisivă pentru funcționarea unui împrumut. Băncilor li se acordă în general o

⁹ *Kanalas împotriva României*.

anumită putere de apreciere în stabilirea și ajustarea termenilor și condițiilor împrumuturilor. Prin urmare, un judecător care se găsește în poziția unui client privat al unei bănci care face parte din procedura judiciară care urmează să fie soluționată de acest judecător, poate fi perceput în mod rezonabil ca fiind părtinitor. Banii băncii pot influența în mod conștient sau subconștient procesul decizional al judecătorului, determinându-l să se pronunțe în favoarea băncii. O asemenea stare de fapt ar pune fără îndoială în pericol integritatea procesului judiciar și ar eroda încrederea publică în justiție. Prin urmare, Curtea consideră că situația în care toți membrii completului erau clienți privați ai băncii care era parte în procedura în fața acestora, după ce au obținut împrumuturi de la aceasta, ar fi putut stârni temeri legitime în privința faptului că respectivul complet nu ar aborda cauza cu imparțialitatea necesară. Faptul că unul dintre judecători participase la pronunțarea unei hotărâri care privea un set de proceduri civile între aceleași părți poate fi considerat ca o sporire și mai mare a temerilor reclamantului că judecătorilor în cauză le lipsește imparțialitatea. În opinia Curții, circumstanțele de mai sus au justificat în mod obiectiv temerea reclamantului potrivit căreia judecătoria completului Curții de Apel București nu aveau imparțialitatea necesară și, în consecință, art. 6 § 1 din Convenție a fost încălcat în ceea ce privește cerința unei instanțe imparțiale.

Asy împotriva României

(22.06.2023, cererea nr. 60700/21)

decizie de inadmisibilitate (art. 8; art. 1 din Protocolul nr. 7; anularea statutului de refugiat; permis de ședere temporară; tolerarea rămânerii pe teritoriul României)

În fața Curții, reclamantul a susținut că anularea statutului de refugiat și obligația de a părăsi România încalcă art. 8 din Convenție.

Curtea a reținut că reclamantului i s-a acordat, în temeiul art. 106¹ și urm. din OUG nr. 194/2002, un permis de ședere temporar, fiind „tolerat”, pentru motivul că familia sa locuiește în România. Prin urmare, obligația sa de a părăsi țara este întreruptă în prezent, în pofida anulării statutului de refugiat și a faptului că obligația sa de a părăsi România nu este anulată. În plus, reclamantul poate, în timp util, să solicite autorităților competente în materie de imigrație reînnoirea permisului de ședere de „tolerat” și, în cazul unei decizii nefavorabile, să sesizeze instanțele naționale. Reclamantul a invocat deja această procedură și nimic nu pare să îl împiedice să recurgă din nou, dacă este cazul, la instanțele naționale. Prin urmare, reclamantul nu riscă să fie îndepărtat din România nici pentru moment, nici în viitorul apropiat. În aceste condiții și având în vedere caracterul subsidiar al mecanismului de control instituit prin Convenție, Curtea consideră că reclamantul nu poate, la data pronunțării hotărârii, să pretindă că este victima unei încălcări a art. 8 în sensul art. 34 din Convenție.

Reclamantul a mai susținut că nu a beneficiat de garanții împotriva arbitrariului în cadrul procedurii în urma căreia a fost anulat statutul de refugiat, cu încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 7. A reclamat faptul că nu a fost informat cu privire la faptele specifice invocate și că nu a avut acces la documentele din dosar clasificate drept „secrete”. Curtea a observat că, în cursul procedurilor administrative și judiciare, reclamantul a primit doar informații foarte generale cu privire la faptele care au determinat autoritățile să revoce statutul de refugiat, și anume că au existat indicii că ar fi comis acțiuni care ar fi pus în pericol securitatea națională prin activități legate de terorism. Cu toate acestea, Curtea a acordat importanță faptului că reclamantul a fost reprezentat pe tot parcursul procedurii de avocat ales, care a avut acces la documentele calificate drept „secrete”. După ce a studiat aceste documente clasificate, avocatul a fost în măsură să își pregătească apărarea în mod eficient. În sfârșit, Curtea a constatat că reclamantul a putut contesta anularea statutului său de refugiat în fața primei instanțe, care a beneficiat de independența și de imparțialitatea necesare, nepuse în discuție de reclamant. Competența instanței sesizate a inclus întreaga cauză: a avut competența de a examina legalitatea și temeinicia actului atacat și de a-l anula, dacă este cazul. În lumina examinării procedurii în ansamblul său și ținând seama de marja de apreciere de care dispun statele membre în materie, Curtea a considerat că restrângerile privind exercitarea drepturilor de care beneficiază în temeiul art. 1 din Protocolul nr. 7 au fost compensate în cadrul procedurii interne astfel încât să se

păstreze însăși substanța acestor drepturi.

SC Zorina International SRL împotriva României

(27.06.2023, cererea nr. 15553/15)

neîncălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1 (neemiterea bonului fiscal; sancțiune contravențională fiscală; suspendarea activității; legalitate)

Cauza a avut ca obiect ingerința în exercitarea dreptului societății reclamante la protecția bunurilor cauzată de sancțiunea contravențională care i-a fost aplicată de Garda Financiară Constanța pentru neemiterea bonului fiscal pentru vânzarea unor produse în valoare de 179 RON. În conformitate cu legea aplicabilă¹⁰, societatea reclamantă a primit o amendă de 8 000 RON, suma de 179 RON a fost confiscată, iar activitatea sa a fost suspendată automat pentru o perioadă de trei luni. Societatea reclamantă s-a opus acestei sancțiuni, susținând, în principal, că a fost disproportionat de dură. Prin hotărâre definitivă, Tribunalul Constanța a respins acțiunea, arătând că rolul sancțiunilor criticate a fost de natură preventivă și educațională, și nu de reparare. Legiuitorul a optat pentru sancționarea unor fapte precum cele comise de societatea reclamantă prin aplicarea unor amenzi ridicate, tocmai pentru că statisticile oficiale au evidențiat o creștere vizibilă a infracțiunilor și contravențiilor fiscale. În consecință, miza o reprezenta nu suma de bani găsită în numerarul societății reclamante, sumă care nu era contabilizată prin chitanțe, ci valoarea socială protejată de dispozițiile legale aplicabile. Împrejurarea că alte instanțe naționale, în situații similare, au reexaminat una dintre sancțiuni sau setul de sancțiuni aplicate societăților și le-au micșorat nu putea constitui un argument, având în vedere particularitățile situației, care nu justifică o astfel de micșorare.

Curtea a reiterat faptul că, în primul rând, autoritățile naționale trebuie să decidă ce tip de impozite sau contribuții trebuie percepute. Deciziile în acest domeniu implică în mod obișnuit o apreciere a aspectelor politice, economice și sociale pe care Convenția le lasă în competența statelor contractante. Prin urmare, marja de apreciere a statelor contractante este largă, iar Curtea va respecta aprecierea legiuitorului în aceste probleme, cu excepția cazului în care nu are o bază rezonabilă. Rolul de supraveghere al Curții în acest domeniu nu este exclus însă în totalitate, întrucât trebuie să verifice dacă art. 1 din Protocolul nr. 1 a fost aplicat în mod corect. Potrivit jurisprudenței constante a Curții, ingerința, inclusiv cea rezultată dintr-o măsură de asigurare a plății impozitelor, trebuie să găsească un „echilibru echitabil” între cerințele interesului general al comunității și cerințele de protecție a drepturilor fundamentale ale persoanei. Preocuparea de a atinge acest echilibru este reflectată în structura art. 1 în ansamblul său, inclusiv în al doilea paragraf: prin urmare, trebuie să existe o relație rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și obiectivele urmărite. În consecință, orice obligație financiară care rezultă dintr-o amendă poate submina garanția acordată de această dispoziție în cazul în care aduce o povară excesivă persoanei sau instituției în cauză sau interferează în mod fundamental cu poziția financiară a acesteia din urmă.

În ceea ce privește proporționalitatea ingerinței, Curtea a considerat că argumentul societății reclamante, potrivit căruia prejudiciul real suferit de stat s-a ridicat la aproximativ 3 RON (reprezentând impozitul pe profit corespunzător sumei de 179 RON), trebuie analizat ținând cont de contextul mai general și de politica fiscală a statului la momentul respectiv, care reprezenta una din tentativele de a încuraja mai multă disciplină și responsabilitate în domeniul comercial și contabil. Pe de altă parte, societatea reclamantă a avut la dispoziție o garanție procedurală prin care să conteste sancțiunile, în special posibilitatea de a introduce o acțiune în instanță cu privire la amendă și la celelalte sancțiuni aplicate. Aceasta a recurs la calea de atac respectivă și nu există niciun indiciu că procedura decizională care confirmă aplicarea sancțiunilor criticate a fost lipsită de echitate sau arbitrară. Curtea a admis că, deși amenda aplicată societății reclamante era la minimul posibil în temeiul legislației relevante, această sancțiune, însoțită de suspendarea activităților comerciale ale reclamantei pentru o perioadă de trei luni, trebuie să fi avut un anumit impact asupra

¹⁰ OUG nr. 28/1999 privind obligația agenților economici de a utiliza aparate de marcat electronice fiscale, publicată în Monitorul Oficial nr. 131 din 31 martie 1999.

situației sale financiare; totuși, acest impact a fost de natură temporară.¹¹ Astfel, societatea reclamantă nu a fost nevoită să intre în procedura de faliment și a reușit să își păstreze activitatea, chiar dacă, desigur, în circumstanțe mai dificile. Prin urmare, având în vedere contextul general, măsurile restrictive impuse societății reclamante nu au fost nici prohibitive, nici constrângătoare și nici disproporționate.

Gerenyi și alții împotriva României

(13.04.2023, cererea nr. 11891/16 și alte 3)

Lazăr și alții împotriva României

(13.04.2023, cererea nr. 33430/16 și alte 3)

Uța și alții împotriva României

(11.05.2023, cererea nr. 39422/16 și alte 24)

încălcarea art. 3 (condiții de detenție)

Curtea a reținut condițiile precare de detenție ale reclamantilor, făcând trimitere la principiile stabilite în jurisprudența sa, în special la *Rezmiveș și alții împotriva României*. Astfel, lipsa de spațiu într-o cameră de detenție reprezintă un factor de luat în considerare la stabilirea condițiilor de detenție ca fiind „degradante” din perspectiva art. 3 din Convenție și poate constitui o încălcare, atât considerat individual, cât și împreună cu alte deficiențe.

Văduva și Ștefan împotriva României

(4.05.2023, cererile nr. 14025/17 și 33779/17)

Nimigan și alții împotriva României

(15.06.2023, cererea nr. 26985/16 și alte 4)

Mîndrilă și alții împotriva României

(15.06.2023, cererea nr. 32298/16 și alte 8)

Cioc și alții împotriva României

(29.06.2023, cererea nr. 23331/16 și alte 5)

Hetes împotriva României

(29.06.2023, cererea nr. 71046/16)

Diaconu și Safta împotriva României

(29.06.2023, cererile nr. 25393/20 și 34579/20)

decizii de inadmisibilitate (art. 3; condiții de detenție)

Curtea a constatat că reclamantii și-au pierdut calitatea de victimă deoarece au beneficiat de măsurile compensatorii oferite prin Legea nr. 169/2017 de modificare și completare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor sau au depus cererile după expirarea termenului de 6 luni prevăzut la art. 35 § 1 din Convenție.

Păcală împotriva României

(6.04.2023, cererea nr. 26768/21)

BRD - Groupe Société Générale SA împotriva României

(6.04.2023, cererea nr. 57886/17)

Negoită și alții împotriva României

(6.04.2023, cererea nr. 34097/16 și alte 2)

Varga și alții împotriva României

(6.04.2023, cererea nr. 16347/16 și alte 8)

---

¹¹ Natura excesivă a legislației a fost totuși remarcată de Curte, în special de către judecătorul Pastor Vilanova în opinia sa separată la hotărârea de față. Ulterior faptelor din speță, dispozițiile art. 14 alin. (2) din OUG nr. 28/1999, potrivit cărora infracțiunile fiscale prevăzute la art. 10 lit. b) „atrag suspendarea activității unității pe o perioadă de 3 luni”, au fost abrogate la 30 decembrie 2014, dar sancțiunea a rămas în vigoare în temeiul art. 11, noile dispoziții prevăzând că suspendarea trebuia aplicată pentru o perioadă cuprinsă între una și trei luni, în funcție de gravitatea faptei. Aceste dispoziții au fost modificate din nou la 8 mai 2015, în sensul că neemiterea chitanței era sancționată printr-un avertisment în cazul în care suma neînregistrată era mai mică de 300 RON. În plus, suspendarea activității se aplică pentru o perioadă de 30 de zile și numai în cazul recidivei, la săvârșirea unei noi contravenții similare. Dispozițiile modificate prevăd că înlocuirea amenzii cu avertisment este posibilă doar în cazul săvârșirii acestei infracțiuni.

Szánto și alții împotriva României
(4.05.2023, cererea nr. 17823/16 și alte 6)

Severin și alții împotriva României
(4.05.2023, cererea nr. 26089/16 și alte 2)

Niculciu și alții împotriva României
(4.05.2023, cererea nr. 33350/16 și alte 2)

Dăduț și alții împotriva României
(4.05.2023, cererea nr. 40661/16 și alte 4)

Vasile și alții împotriva României
(4.05.2023, cererea nr. 50275/16 și alte 2)

Cojocaru și Istrate împotriva României
(4.05.2023, cererile nr. 59264/16 și 72817/16)

Gerebeneș și Crăciunescu împotriva României
(4.05.2023, cererile nr. 27746/17 și 51283/17)

Simion împotriva României
(4.05.2023, cererea nr. 47978/16)

Maftei împotriva României
(4.05.2023, cererea nr. 45486/16)

Ciocoi și alții împotriva României
(17.05.2023, cererea nr. 38005/16 și alte 2)

Toma și alții împotriva României
(17.05.2023, cererea nr. 81290/17 și alte 6)

Lăcătuș și alții împotriva României
(17.05.2023, cererea nr. 19025/16 și alte 18)

Parohia Reformată Sfântu Gheorghe I împotriva României
(17.05.2023, cererea nr. 57099/19)

Idikurt împotriva României
(17.05.2023, cererea nr. 35928/16)

Apetre și alții împotriva României
(25.05.2023, cererea nr. 32526/16 și alte 9)

Dicu și alții împotriva României
(25.05.2023, cererea nr. 30319/16 și alte 14)

Stanciu și alții împotriva României
(1.06.2023, cererea nr. 46518/16 și alte 8)

Vod Baur Impex SRL împotriva României
(6.06.2023, cererea nr. 17060/)

Tecșa și alții împotriva României
(15.06.2023, cererea nr. 26454/17 și alte 3)

Șteau și alții împotriva României
(15.06.2023, cererea nr. 62090/16 și alte 2)

Barbu și alții împotriva României
(15.06.2023, cererea nr. 46800/16 și alte 7)

Letcanu și alții împotriva României
(15.06.2023, cererea nr. 20526/16 și alte 4)

Ionescu împotriva României
(15.06.2023, cererea nr. 819/17)

Ionescu împotriva României
(15.06.2023, cererea nr. 76749/16)

Ichim împotriva României
(15.06.2023, cererea nr. 50564/16)

Panainte împotriva României
(15.06.2023, cererea nr. 46322/16)

Raiffeisen Bank SA împotriva României
(15.06.2023, cererea nr. 13650/15)

Prisăcaru și Șerban împotriva României
(15.06.2023, cererile nr. 51916/16 și 61764/17)

Stan și Dincă împotriva României
(15.06.2023, cererile nr. 49768/16 și 50785/16)
Drăgan și alții împotriva României
(15.06.2023, cererea nr. 40227/16 și alte 12)
Ivanov și alții împotriva României
(29.06.2023, cererea nr. 37470/17 și alte 2)
Pandele și alții împotriva României
(29.06.2023, cererea nr. 70084/16 și alte 2)
Păcurar și alții împotriva României
(29.06.2023, cererea nr. 45893/16 și alte 3)
Nedelcia și alții împotriva României
(29.06.2023, cererea nr. 38890/16 și alte 3)
Neicuț și alții împotriva României
(29.06.2023, cererea nr. 25842/16 și alte 22)
Celeniuc împotriva României
(29.06.2023, cererea nr. 3440/17)
Ispir împotriva României
(29.06.2023, cererea nr. 2060/17)
Munteanu împotriva României
(29.06.2023, cererea nr. 55057/16)
Curiban împotriva României
(29.06.2023, cererea nr. 51229/16)
Babii împotriva României
(29.06.2023, cererea nr. 40133/16)
decizii de scoatere de pe rol

Costin Leonard Fălcută
Revizor jurist
Serviciul Coordonare Traduceri
Institutul European din România